

beholde den paagældende Bestemmelse. Med Hensyn til Bestemmelsen i § 9, og da navnlig dennes 2det Stykke ser jeg af Motiverne, at den højtærede Minister har søgt sit Forbillede for denne Bestemmelse i den tilsvarende norske Lov, og jeg forstaar godt, at det, navnlig i et Land som Norge, hvis ene Grænse ligger oven for Polargrænsen, er ganske nødvendigt at give Bestemmelser i den her paa pegede Retning. Jeg anser det derimod for mindre nødvendigt her, men skal ikke gøre nogen væsentlig Indsigelse mod dette Paabud, at der skal tilvejebringes Adgang for de paagældende Arbejdere til at varme deres Middagsmad, og at der skal skaffes dem et opvarmet Rum at opholde sig i, medens de nyde deres Maaltider. Jeg skal ikke gøre Indvending herimod, fordi jeg har bragt i Erfaring, at der allerede rundt omkring i større Virksomheder er truffet saadanne Foranstaltninger, navnlig paa saadanne Steder, hvor der arbejder mange Kvinder, idet det er meget almindeligt, at de faa varmet, om ikke Middagsmad, saa dog Kaffe eller andre Drikke om Middagen, og at der af de paagældende Indehavere af disse større Virksomheder, f. Eks. i Tekstilindustrien, ytres, at dette ikke er forbundet med særdeles stort Besvær eller med særdeles store Bekostninger, og at de selv finde, at det er ret humant, og at det er et ret rimeligt Krav, der stilles fra Arbejdernes Side. Jeg skal derfor ikke gøre Indvending imod, at dette Stykke bliver staaende, uagtet det jo ved første Øjekast kan se ret drastisk ud, hvis man f. Eks. tænker paa meget store Virksomheder som Burmeister & Wain med deres Tusinde à 2 Tusinde Mand, at blot en Fjerdedel eller en Femtedel deraf mødte hver med sin Middagsmad og stillede Krav om at faa den varmet i den Time, som Middagen varer; der skulde jo et ret betydeligt Apparat til for at faa dette effektueret paa en forsvarlig Maade. Jeg tror alligevel, at disse Ting jævne sig, saa at der ingen Grund er til at nære stor Ængstelse for, at det skulde berede særdeles betydelige Vanskeligheder. — Med Hensyn til § 14, som jeg allerede paa en vis Maade har omtalt, vil jeg gerne henlede Opmærksomheden paa, at denne Paragraf,

ved Siden af, at den indeholder en Række meget rimelige og aldeles ikke overflødige Bestemmelser, dog i de sidste Punktummer har nogle Bestemmelser, som jeg for mit Vedkommende er bange for, det vil være meget vanskeligt om ikke umuligt at gennemføre. Det gælder nemlig Kravene om Ventilation, Luftfornyelse og Renholdelse af de paagældende Lokaler. Dette Spørgsmaal, Ventilation, er som bekendt — det er i alt Fald bekendt for alle, der have en Del med Arbejdere og Arbejderforhold at gøre — et ret vanskeligt Spørgsmaal, thi selv om det paagældende Arbejdslokale er næsten utaaeligt at leve i for den, der kun kommer der en Gang imellem, saa er det næsten ikke muligt at faa de paagældende Arbejdere til at taale, at der bliver ventileret. Den ene vil ikke have Vinduerne lukkede op, den anden vil have dem lukkede straks igen, naar de ere lukkede op, den ene mener, at det trækker, den anden kan slet ikke mærke den daarlige Luft o. s. v., saa det er ret vanskeligt at bringe de mange Hoveder under een Hat paa dette Punkt. Det er overhovedet ret ubegribeligt, hvorledes Vanen efterhaanden kan gøre det muligt for Folk at befinde sig vel i en Luft, som den, der kommer udefra, næsten ikke er i Stund til at holde ud at være i. Jeg kan ikke forklare mig Problemet, men jeg er ganske sikker paa, at hvis det, som her forlanges, skulde gennemføres strengt, vilde det blive en ganske overordentlig vanskelig Opgave, ikke alene for de paagældende, der eje Lokalerne og skulle bekoste Foranstaltningerne, men sandelig ogsaa for det Tilsyn, der skal træffe de fornødne Bestemmelser. Og næsten lige saa vanskeligt vil det være, hvis Paabudet om Rensning af Vægge, Gulve og Loffer en Gang om Ugen skal efterkommes. Det er naturligvis ret simpelt i saadanne Lokaler, som ere almindelige Arbejdslokaler og ikke ere opfyldt med fintmærkende og kostbare Maskiner, men i mange Tilfælde er det umuligt. I de store Fabriklokaler, hvor der som oftest slet intet Loft er, men hvor man har en fri Højde lige op til Tagrygningen, der er det jo ganske ugørligt at komme til at gøre rent en Gang om Ugen. I det hele taget tror